Helsinki 1.10.2018/ra

Dnro 6575/93/2018

EDUSKUNTA

Lakivaliokunta

asia: **HE 127/2018vp laiksi huoneistotietojärjestelmästä ym.**

kuultava: **tietosuojavaltuutettu**

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Yleistä

Asiassa on kysymys mittavasta uudistuksesta, jossa hajallaan yhtiökohtaisesti pidettävien osakeluetteloiden pitäminen annetaan keskitetysti Maanmittauslaitoksen vastuulle pääosin rekisterinpitäjänä tapahtuvaksi julkisen vallan käytöksi.

Muutosta on valmisteltu laaja-alaisesti. Olen lainvalmistelun yhteydessä antanut asiasta 23.4.2018 lausuntoni (Dnromme 1026/03/2018) Maa- ja metsätalousministeriölle. Lausunnossani esittämäni huomautukset on pääosin otettu huomioon hallituksen esitystä valmisteltaessa.

Vaikutusten arviointi

Nyt käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä olen ensin arvioinut sen suhteen, onko ehdotettu tietojärjestelmän perustaminen ylipäänsä perusteltua. Käsitykseni on, että ehdotuksen perusteella voidaan arvioida, että huoneistotietojärjestelmää ei voida tarkoituksenmukaisesti toteuttaa ilman tietosuoja-asetusta täsmentävää kansallisen liikkumavaran puitteissa toteutettua sääntelyä asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Tähän arviooni liittyy myös edellytys näin mittavan järjestelmän vaikutusten arvioinnin tekemisestä. Luotava järjestelmä asettaa tarpeen huolellisesti arvioida tämän keskitetyn järjestelmän vaikutuksia ja riskejä rekisteröityjen henkilötietojen suojalle. Esityksessä on tätä koskeva jakso s. 31-32, jossa tehtyä arvioita on esitetty ja samalla on esitetty keinoja, joilla riskejä voidaan pienentää. Esityksen mukaan myös rekisterinpitäjä tulee tekemään erikseen vastaavan vaikutusten arvion (s.39).

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Esityksessä on myös täsmennetty rekisterinpitäjän suorittaman henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta, joka on esityksen mukaan tietosuoja-asetuksen 6.1 artiklan e-alakohta. Sen mukaan henkilötietojen käsittely on sallittu, kun käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Käsitykseni mukaan myös 6.1 artiklan c-alakohta voisi tulla oikeusperusteena kysymykseen.

Oikeusperusteen valinta johtaa siihen, että ensinnäkin sovellettavaksi tulee asetuksen 6.3 artikla ja siihen, että oikeusperusteen valinnalla on vaikutusta rekisteröityjen oikeuksiin ja niiden suojatoimiin.

Onko esitys tietosuoja-asetuksen 6.3 artiklan mukainen?

Tietosuoja-asetuksen 6.3 artiklassa säädetään tarkemmin niistä seikoista, joista kansallisessa lainsäädännössä tulisi säätää. Olen siis arvioinut, onko käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sanotun asetuksen kohdan edellyttämä.

Esitys vastaa pääosin tietosuoja-asetusta ja Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössään omaksumia tulkintoja.

Huomautan kuitenkin, että ensimmäisen lakiehdotuksen 14 §:ssä luotu konsepti, jossa Maanmittauslaitos olisi esityksen perustelujen mukaan vain henkilötietojen tietosuoja-asetuksen tarkoittamana käsittelijä on mielestäni ongelmallista ja se on mahdollisesti tietosuoja-asetuksen vastaista. Pykälässä on kysymys Maanmittauslaitoksen omasta tiedonsaantioikeudesta, ei sille "ulkoistetusta" henkilötietojen käsittelytehtävästä.

Rekisteröityjen oikeudet

Käsittelyn oikeusperusteella on vaikutuksia rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseen ja erityisesti niistä poikkeamiseen. Tästä asiakokonaisuudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 16-21 artikloissa ja oikeuksien rajoittamisperusteista 23 artiklassa. Esityksen laeissa on käytetty rajoitettu 18.1 artiklan mukaisen käsittelyn rajoittamisoikeuden käyttöä. Käsitykseni mukaan esitettyä poikkeamista rekisteröidyn oikeuksista on perusteltu riittävästi.

Lopuksi

Esityksessä on huomioitu riittävästi kansallisen liikkumavaran käyttömahdollisuudet.

Huomautan, että esitykseen vaikuttava kansallinen tietosuojalaki on edelleen eduskunnan käsiteltävänä (HE 9/2018vp).